

Aan Provinciale Staten

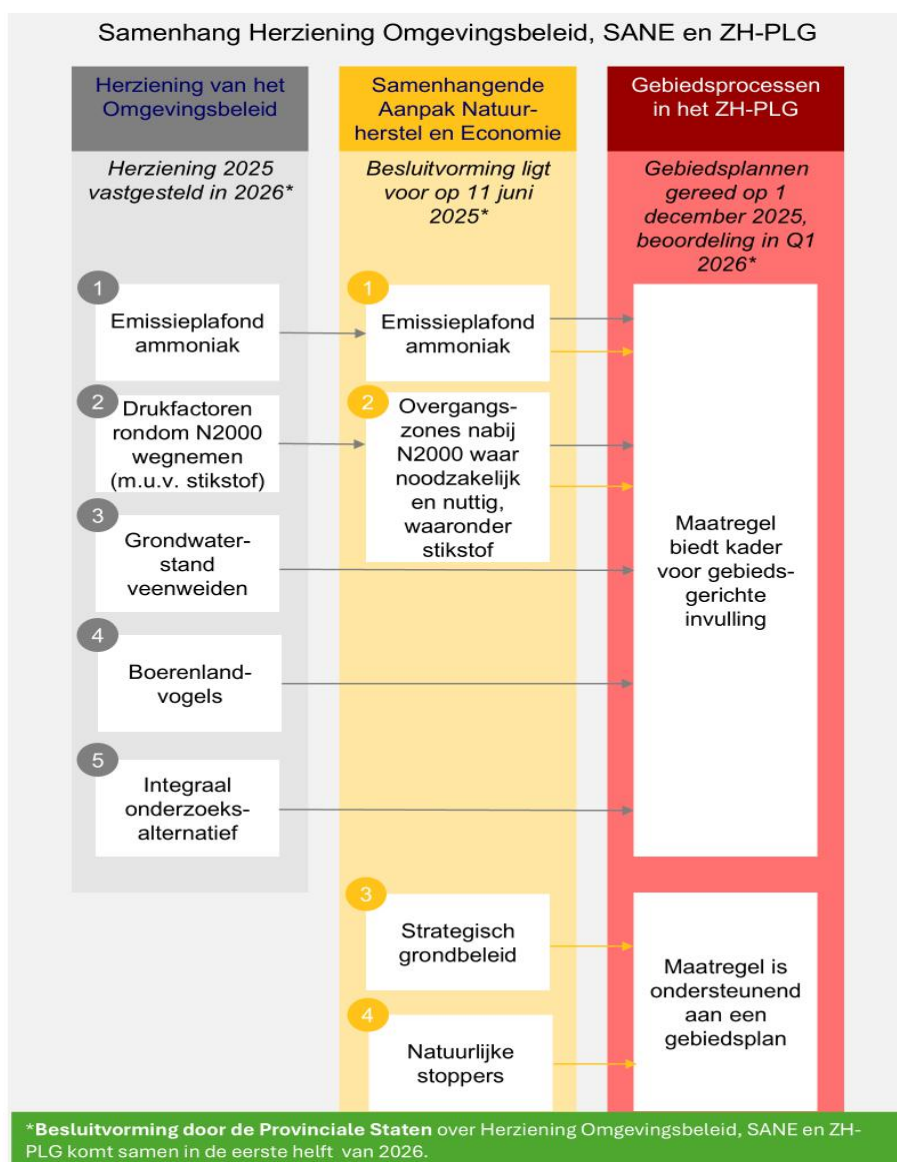
Onderwerp:

Samenhang SANE, ZH-PLG en de Herziening omgevingsbeleid 2025

Geachte Statenleden,

Tijdens de bespreking van het SANE-voorstel in de Commissie Landelijk Gebied op 28 mei 2025 is toegezegd (LG/T2025.012) om een toelichting te geven op de samenhang tussen de gebiedsprocessen van het Zuid-Hollands Programma Landelijk Gebied (ZH-PLG), de Herziening Omgevingsbeleid 2025 en de Samenhangende Aanpak Natuurherstel en Economie (SANE). Deze trajecten raken elkaar inhoudelijk en kunnen daarom niet los van elkaar worden gezien. Vooruitlopend op de behandeling van SANE tijdens Provinciale Staten van 11 juni a.s. informeren wij u graag met deze brief over de samenhang tussen deze verschillende trajecten.

Hieronder volgt eerst een visuele weergave op hoofdlijnen van de samenhang.

Gebiedsprocessen ZH-PLG, Herziening omgevingsbeleid en SANE

In het kort richten de drie provinciale trajecten (Gebiedsprocessen ZH-PLG, Herziening omgevingsbeleid en SANE) zich op het volgende:

Gebiedsprocessen in het ZH-PLG.

Via het ZH-PLG werkt de provincie aan opgaven voor natuur, water, stikstof, landbouw en klimaat in het landelijk gebied. De agrarische sector is hierbij in veel gevallen een belangrijke zo niet onmisbare sector. We doen dat als provincie met alle betrokken partijen in gebiedsprocessen per deelgebied. Momenteel werken we met deze partners aan gebiedsplannen. Dit zijn plannen per deelgebied waarin voorstellen worden gedaan om de opgaven op het vlak van water, klimaat, natuur en landbouw te realiseren. Uiterlijk 1 december van dit jaar worden de gebiedsplannen ambtelijk afgerond. GS zullen PS over de opbrengst van de gebiedsplannen in Q1 2026 informeren. Halverwege het jaar maken we de tussenbalans op en willen u daarover een technische sessie aanbieden.

Daarnaast wordt er verder gewerkt aan het uitvoeringsgereed maken van maatregelen uit het maatregelenpakket, waarvoor de provincie een budget van 188 mln. van het Rijk heeft ontvangen. Dit gebeurt onder de vlag 'doorontwikkeling ZH-PLG' en SANE doorkruist dit niet.

Herziening van het Omgevingsbeleid

Voor de opgaven op het vlak van water, klimaat en natuur willen GS in het omgevingsbeleid duidelijkheid bieden over de doelstellingen die behaald moeten worden. En waar nodig welke maatregelen ingezet worden om beweging richting deze doelen mogelijk te maken. Voor vier van deze onderwerpen is bestaand beleid niet toereikend. Hier bent u op 19 februari van dit jaar in een technische sessie over de Omgevingseffect Rapportage (OER) en de herziening ZH-PLG over bijgepraat. Het gaat om de volgende thema's:

1. Emissieplafond ammoniak
2. Drukfactoren rondom Natura 2000-gebieden wegnemen (met uitzondering van stikstof)
3. Grondwaterstand veenweiden
4. Boerenlandvogels

Op deze onderwerpen zullen GS een voorstel doen voor beleidswijzigingen in ons Omgevingsbeleid. Daarvoor verkennen we beleidsalternatieven in de Omgevingseffect Rapportage (OER). Daarbij is ook een vijfde thema opgenomen waarin de effecten van een integrale benadering van deze vier thema's wordt onderzocht: het integraal onderzoeksalternatief. We kijken in welke gebieden de doelen samenkomen en wat de meerwaarde is van het daar combineren. Met andere woorden: kunnen maatregelen elkaar versterken waardoor één en één drie wordt? Bij de uitwerking van de OER zijn er verschillende inspraak momenten geweest. De reikwijdte van de OER is op 19 december 2024 vastgesteld door Gedeputeerde Staten.

De resultaten van deze OER vormen de basis voor de besluitvorming in GS over de herziening van het omgevingsbeleid. Daarbij wordt ook besloten welke wijzigingen in de Omgevingsvisie, het Omgevingsprogramma en/of de Omgevingsverordening zal worden opgenomen. Nadat GS hierover een standpunt heeft ingenomen, zal dit ter inzage gelegd worden gelegd voor inspraak. Besluitvorming over de ontwerp herziening door Gedeputeerde Staten is voorzien in het vierde kwartaal van dit jaar. Vaststelling in Provinciale Staten is voorzien voor de zomer van 2026.

Hierdoor worden de beleidsmatige kaders bepaald die vervolgens in gebiedsprocessen moeten worden uitgewerkt tot uitvoerbare maatregelen in de gebiedsplannen. De gebiedsplannen worden vervolgens getoetst om te bepalen of deze voldoende bijdragen aan het doelbereik, zoals wettelijk verankerd in de Vogel- en Habitatrichtlijn en de klimaatwet.

Samenhangende Aanpak Natuurherstel en Economie

Met SANE verkent de provincie een aantal maatregelen die er deels toe kunnen bijdragen dat Zuid-Holland van het stikstofslot gaat. Na de uitwerking kan Provinciale Staten besluiten of en zo ja welke maatregelen zij op welke manier willen doorvoeren. Het overgrote deel van de oplossing van het stikstofvraagstuk moet van het Rijk komen. Zuid-Holland heeft hierin een grotere afhankelijkheid van het Rijk dan andere provincies. Toch meent het college van Zuid-Holland haar verantwoordelijkheid te moeten nemen en te doen wat binnen haar vermogen ligt, gezien de ernst van de situatie voor diverse sectoren. Dagelijks ondervinden wij de pijnlijke gevolgen van het slot. Daar past geen terughoudend bestuur.

Een eerste stap is het verkennen van de volgende vier mogelijke maatregelen:

1. Emissieplafond ammoniak;
2. Overgangszones nabij N2000-gebieden waar noodzakelijk en nuttig;
3. Strategisch grondbeleid;
4. Natuurlijke stoppers.

De eerste twee maatregelen worden al in het kader van de OER onderzocht. Vanuit SANE wordt er voor de ammoniakreductie aanvullend hierop gekeken wat de bijdrage van de provincie kan zijn ten opzichte van generiek rijksbeleid. In onze uitwerking komen ook de mogelijkheden voor een gebiedsgericht ammoniakplafond aan de orde (naast een uitwerking per bedrijf). Daarnaast kan zelf worden bepaald hoe dit plafond wordt gehaald. Het ligt voor de hand daarvoor geborgde innovaties in te zetten.

Voor de aanpak van de drukfactoren worden in de OER de drie meest voorkomende en representatieve drukfactoren (recreatie, waterkwantiteit en invasieve exoten) onderzocht. De uitkomsten van deze OER zijn representatief voor de aanpak van alle drukfactoren op de Natura 2000-gebieden. Deze uitkomsten worden meegenomen in het verdere onderzoek in SANE waarin we kijken naar het verminderen van alle drukfactoren, onder andere ook stikstof, en bij welke gebieden een overgangszone noodzakelijk en nuttig is voor de vermindering van deze drukfactoren. Naar verwachting is een overgangszone voor het verminderen van de drukfactor stikstof slechts bij enkele Natura 2000-gebieden effectief in de provincie Zuid-Holland.

De resultaten van beide verkenningen/uitwerkingen kunnen aanleiding zijn om het omgevingsbeleid aan te gaan passen – dit zal na de herziening van 2025 zijn. Uiteraard nadat de uitwerking van de maatregelen ter besluitvorming aan Provinciale Staten is voorgelegd in het vierde kwartaal van dit jaar.

Voor Strategisch Grondbeleid zal worden onderzocht hoe het bestaande instrumentarium Grondbeleid van de provincie kan worden doorontwikkeld zodat het een grotere bijdrage kan leveren aan het oplossen van het stikstofvraagstuk. Maar de werking zal breder zijn, omdat dit doorontwikkelde instrument ook kan worden ingezet voor andere ruimtelijk-economische ambities van de provincie.

Voor natuurlijke stoppers zal worden onderzocht in hoeverre we hier in overleg met de gebiedspartners zicht op kunnen krijgen. Uitgangspunt is hierbij om juist de vrijwilligheid van agrariërs die toch al willen stoppen te benutten.

Hierdoor kan ook actiever worden gewerkt aan het realiseren van de opgaven op het vlak van water, klimaat en natuur én een perspectief voor een toekomstbestendige landbouw. Dit kan niet los van elkaar worden gezien. We kijken welke maatregelen we via gebiedsspecifiek maatwerk kunnen uitwerken en waar er meer provinciaal generiek beleid nodig is.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
secretaris,

voorzitter,

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

mr. A.W. Kolff